

Uglasi, pripisana itd. tiskaju se računajući se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novice predbrojke, oglas itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štationice u Beču sa administrativnu listu u Pulu.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Iko list na vrijeme ne primi, aka to javi odgovorničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća postarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Cekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga svo pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju i ne podpisani ne tiskaju, i odnakični se primaju.

Preplata za poštomom stoji 10 K u obd., 3 K za ostalo, i godišnje 100 K u obd., odnosno K 200 u pol godišne.

Izvan carstva više poštarine. Plaća i utražuje se u Puli.

Fojedini broj stoji 10 h. os ostali 20 h. koji u Puli toli izvan lista.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Gialla br. 1, kamo treba se naslovijuju sva pisma i predplata

odgovorni urednik Jerko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Gialla 1.

Glavni suradnik prof. E. Mandić u Trevis.

† Sv. O. Papa Pio X.

Bolest i smrt.

U prve ure u noći četvrtak 20. t. mj. raznila je zica po cijelom svijetu neočekivanu vijest, da je u 1:50 s. po noći umro Sveti Otac Papa Pio X.

U Pulu je došla ta vijest četvrtak rano u jutro, te smo ju u kratko i u zadnji čas uvrstili u zadnji broj našega lista.

Vijest o smrti Pape došla je neočekivana jer je nastupila naglo nakon kratke bolesti sv. oca. U subotu 15. t. mj. obolio je Pio X. lahko na ognjici s katarom, koja bolest se je u sljedeće dane naglo pogorčala i razvila u upalu i u sriedu tako žestoko napala visokog bolesnika, da su liječnici izgubili svaku nadu u ozdravljenje i očekivali svaki čas smrt, koja je nastupila u četvrtak u 1 s. i 50 min. u noći. U sriedu su pružili svetom Ocu sv. sakramente umirućih, koje je Papa primio u svjestnom stanju. Agonia je bila kratka, a lice je imalo izraz kao nekog svetog preobraženja. Kad su Papi podiellli sv. ulje bio je sv. otac potpunoma svjestan tog časa, te je pokušao micati unamicama da bi molio. Nato je zaklopio oči i umirućim glasom prošapao: *Nek se vrći volja Gospodina; molim da se sada bliže kosnac.* Na času smrti bili su prisutni liječnici dr. Amici i dr. Marchisava te sestre Papine i nećakinja. U zadnjim časovima života pozvane liječnici ka smrtnoj postelji državnog tajnika Merry del Val, nonisnjora Misciatolla i kardinala Bioletti, koji posljednji je spavao u Vatikanu. Malo iza smrti nadolao je kardinal Bioletti, a Merry del Val i Misciatelli natli su Papu već dalje mrtvog. O smrti Pape obavijesten je odmah kamerling sv. stolice kardinal della Volpe, koji se nalazio izvan Rima i već u 10 s. jutrom došao je u Vatikan, a tako isto brat i nećaci Pape.

Netle iz života Pia X.

Josip Sarto (tako se po rodu svao sv. otac dok nije postao Papa) rodio se je u malom selu Riese kod Trevisa u Mletačkoj pokrajini dne 2. junija 1835. godine od oca Ivana Sarto i majke Mari rođ. Sanson. Kršten je; drugi dan po rođenju od kapelana Felizari i dobio ime Josip Melkior; na krstu držao ga stric Anton. Otac Pape bio je obični poslužnik (fanat) i osobi listonosac, sa to obradljivo je dva komadica zemlje, a majka se bavila šivanjem, da prehrane mnogobrojnu obitelj. Imali su još jedan kraven i vlastitu kućicu, koja je bila u slabom stanju. Mali Beppo, tako je nazivali domaćeg Papu, bio je u bistroj i dobro glavu, te kad je dorasao za škole nije ga bilo otac pustiti, ali domaći očitelj koji je upoznao u malom Beppu nadarvanog, dočeka nagovorio je oca da las

dade u školu, jer da ima finu glavicu te će postati veliki čovjek. Tako je budući Papa počeo polaziti pučku školu u koju bi išao u 8 sati a vraćio bi se u 3 po p. i onda otišao sa svojom kravicom na pašu. Mali Beppo bio je naime najstarije diete.

Kad je svršio pučku školu stavše ga u gimnaziju u Castelfranko. U to kad je imao 12 godina umre mu otac ostaviv devetero djece, 2 muška, 7 ženskih, te je majka Mare morala hraniti djecu šivanjem uz pomoć starije kćeri Terese. U tim prilikama svršio je Josip Sarto gimnaziju i seminarij u Padovi te je godine 1858. zaređen za svećenika i poslan za kapelana u Tombolo. God. 1867. postao je župnikom u Salzano, kamo je uzeo k sebi tri neudate sestre Rožo, Anu i Mariju, koje su ga dvorile sve do smrti. God. 1875. postao je kanonikom i ravnateljcem seminarija u Trevisu; god. 1879. vikarom kaptola, a g. 1884. postao je biskupom u Mantovi. Tu je ostao deset godina. Papa Lav XIII. imenovao je biskupa Sarta 12. julija 1893. kardinalom a tri mjeseca kasnije patriarhom u Mlecima, kamo je svečano unišao dne 24. novembra 1893. Kad je prolazio kroz Mletke do zasjednu patriarhalnu stolicu opazio je, da su prozore obične kuće navlaš zatvoreni, jer mletačko zastupstvo nije htjelo da službeno učestvuje kod svečanog dočeka novoga patriarha. Ali kroz deset godina što je kao patriarha prohavio u Mlecima, otvarali su mu talijanske oblasti ne samo prozore nego i sva vrata na rastečaj, tako je obiljubilo mletačko pučanstvo stoga patriarhu Josipa Sarto.

Svugdje gdje god je pokojni Papa službovao i kud god je prošao ostavio je svojim dobrim djelima najljepšu uspomenu u puku i stekao veliku ljubav i privrženost u svećenstvu, premda je od svećenika zahtijevao strogo obdržavanje discipline. Kao biskup u Mantovi i kao patriarha u Mlecima podigao je jako ugled svećenstva, za koje se je svojski brinuo i pučlo da dobrim primjerom i pohtrovnim radom stekne ugled i postovanje, koje pripada uzvišenom stališu svećeničkom. Osobito se brinuo za crkve, koje je mnoge iz svojih sredstava pomogao i popravio a mnoge nove sagradio. Kao biskup u Mantovi i kao patriarha u Mlecima sastao je diče-zanske sinode, da podigne crkveno življenje i ugled svećeniki. Osobito je nastojao i dobro opći, da se podigne i njeguje crkvena glazba. Bio je dosta pokrsta na katoličku štampu i katolička društva kao i prvi pokrstać i osmišlat ptičkih, župeških povjajnika, koje tako dobra cine svakom pučanstvu.

U Mlecima je uživao veliku popularnost, ljubav i štovanje. A to je stekao svojom velikom darežljivošću, koja je bila kadkad veća nego njegovi dohodci, i što se nije sramio svog siromašnog i seljačkog roda. Njegove tri sestre svaki dan su na trgu u Mlecima jednostavno obučene kupovale stvari potrebite za kuću i kuhinju. Kad je njegova mati došla na svečanosti ustoličenja u Mleci na nagovor stavila je šesir na glavu, ali patriarh toga nije trpio i nagovorio mater, da je opet stavila na glavu svoj običajni rubac. Majka mu je umrla 1894. u rodnoj kući, koju je kao patriarh dao popraviti i preurediti.

Zanimat će nase čitatelje ako spomenemo, da je pok. Papa, kao mletački patriarh srdačno i iskreno prijateljvao sa pokoj. tršćanskim biskupom Andrijem Sterkom. Pozitivno znademo, da je pok. biskup Andrija Sterk često pohodio u Mlecima svog prijatelja patriarhu Josipa Sarta, i da ovaj nije nikada kupio kakve slike za crkvu ili naredio slikarje u crkvama a da se nije prije posavjetovao sa biskupom Sterkom. To isto činio je takodjer pok. biskup Serck, pitajuć prije savjeta u patriarha Josipa Sarto. Tršćanski biskup Andrija Sterk umro je 17. novembra 1901., i kad je dočuo za to tadani patrijarha Josip Sarto sav ožalosten uskliknuo je: *ho perso un buon e sincero amico (izgubio sam dobra i iskrena prijatelja).*

Papa Pio X.

Papa Leon XIII. umro je 1903. Iza njegove smrti, po propisima sv. Crkve, sastali su se 31. julija 1905. kardinali u zbor — conclave (konklave) — da izaberu novoga Papu. Zasto se zbor kardinala za izbor Pape zove konklave protumačit ćemo niže.

Tako je i kardinal Josip Sarto pošao iz Mletaka u Rim da sudjeluje kod izbora novoga Pape. Patriarh Sarto nije ni izdaleka mislio da se neće više vratiti u Mletke, te je dapače uzeo željezničku kartu i za natrag. (Tu kartu je kasnije Papa darovao pok. grčkom kralju Gjuri, koji je bio strastven sabirac riednosti). Kad se je sastao konklave počeli su nakon drugoga dana kardinali svraćati oči na patriarha Sarto. Dugo se je opirao prijateljima koji su ga negovarali da primi pontifikat. Govorio je, da će sebi izreći smrtnu odgodu ako primi izbor, na što mu je milanski kardinal Ferrari odgovorio: *Primienite u tom slučaju na sebe rieti Kajfave: Dobro je, da jedan umre za dobrobit svijui. Tako je kod sedmog izbora dne 4. agusta 1903. kardinal Sarto dobio 50 glasova, 8 više od potrebita većine. Kardinal dehan Greglia upitao ga, ako prima izbor, na što je patriarh Sarto duboko ganat odgovorio sa riječima Spasitelje na Maslinskoj gori: „Ako me taj kalat nemate mimolci a da ga ne ispijam, nek se vrći volja Gospodnja“.*

Izabran papa nadživio si je ime Pio X. iz ... og postovanja prema Papanu koji se nositi te ime. Pio X. bio je izabran Papom u 69. godini, te je via-

dao katoličkom crkvom 11 godina i 16 dana. Dne 9. agusta 1903. u nedjelju, dao se kruniti Papom u crkvi Sr. Petra. Dan izbora Pape, 4. agusta pao je g. 1903. u utorak, a 9. agusta u nedjelju, baš tako kao i u ovoj godini 1914.

Svoje djelovanje kao Papa počeo je enciklikom od 4. oktobra 1903. U njoj je uveo za motto „omnia instaurare in Christo“ (Obnoviti sve u Kristu), što je provadjao kroz cijeli svoj život iskrenom i vsebičnom gorljivošću. Pored mnogih i nazeibih ustanova, koje je proveo kao Papa, najvažnija je svakako ona, kojom je učinio takozvani veto kod izbora Pape. Nekoji su naime vladari privajali sebi pravo da utječu u izbor Pape time, što bi po kojem kardinalu u konklavu uložili svoj „veto“ proti izboru ovog ili onog za Papu, to će reći da se protivi ili zabranjuje da bude taj i taj izabran za Papu. Konklacijom od 20. jenara 1904. Pio X. učinio je tu samovlastnu povlasticu i pod kaznom ekskomunikacije zabranio svim učesnicima konklava prenazeti poruku veta i priobiti kojom kardinalu ili cijelom zboru. Tom ustanovom zajamčio je, izim slaboćnog izbora Pape, neophodno nuždu slobodu katoličke crkve i neodvisnost i slobodu budućih Pape.

Odrčdbe o smrti Pape.

Kada Papa umre javi se odmah njegova smrt kamerlingu svete rimske crkve. Sadržaj kamerling jest kardinal della Volpe, koji je bio odmah poslan, i kako smo to spomenuli više gore, prispio je već u Rim. Služba kamerlinga je vrlo važna osobito dok je sv. stolica ispraznjena, jer on do izbora novoga Pape upravlja sv. Crkvom i predsjeda u zboru kardinala, koji bira Papu.

Kad kamerlingo primi vijest o smrti Pape, ide pregledati mrtvaca. Prije nego stupi u sobu, u kojoj leži mrtvi Papa, udari tri puta na vrata sa zrebnim čekićem (batić), onda se triput baci pred mrtvim na tlo, pozove ga krstnim iznanom i triput čekićem pokuca po njegovom čelu. Time objavi, da se je na vlastite oči osvjedočio o smrti Pape i da je zakon smrti snasao i najvišega svećenika crkve, otkrene se prisutnima i reče: *Papa je u istinu mrtav. Nato klekne i izmoli „de profundis“ (sglbin) s odnosnom molitvom. Iza toga mu prvi komornik izruči „ribaraki prsten“ i „olovo“ koje služi za bolje apostołske kancelarije. Na pečatima se izbrise ime Papino u znak, da je prestala Papova oblast na zemlji. Notar i tajnik apostołske komore sastave spis o smrti Pape i uručanju prstena, što se pročita na glas. Kamerlingo im toga izdaje iz sobe i naredi da izvane valiko zrone crkve sv. Petra, koje najavi smrt Pape Rima a na to se odmah objave zrona u svim rimskim crkvama i zrone jedan uru. Dva deset i četiri ure po smrti kćaci liječnici balzamiraju trupce, a na ih obuku u papinostu reho i izloži na oder, kojemu je dovršljen prietap obdavanja. Drugo jutro sastane se kardinali i svećenstvo crkve sv. Petra i*

odneću u crkvu sv. Petra, gdje obave mrtvačke obrede i postave tielo u kapelu presv. sakramenta. Tu leži truplo otkriveno iz urezne ograde iza koje vire samo noge, koje viernici, pokropiv pokojnika, ljube.

Treći dan iza smrti sledi pokop. Tielo Pape polože u trostruku skrinju i prenesu uz pjevanje psalma Miserere (pomiluj me Bože) u nasprotnu kapelu. Tu blagoslove tielo i uz noge polože crvenu kesicu iz sameta u koju postavljaju još tri jednake boje. U prvoj je toliko zlatnih, u drugoj srebrnih, u trećoj bakrenih novaca, koliko godina je pokojnik vladao kao Papa. Uz kesu položi pak prvi kardinal ciev iz bijelog teljeza, u kojoj je svijena pergamenta na kojoj su zabilježeni svi važniji događaji njegovog papinstva. Napokon dva papina komornika razastru preko trupla crveni svileni plati iz čega se skrinja zatvori i zabije srebrnima čavlima. Ta skrinja iz cipresovog drva se stavi u drugu iz kositra u koju je urezano ime Pape, broj godina njegova vladanja, dan i godina njegove smrti. Tu kositrinu skrinju zapečete kamerling i papov komornik a na to ju postavljaju u još veću drvenu skrinju. U toj trostrukoj skrinji postavljaju pokojnika u izdubinu povrh vrata, koja su na desno korale kapela. Na vanjsku ploču izdubka napišu ime Pape i postave vanjski i tisu iz sadre. Tu leži toliko vremena dok mu načine novu grobnicu. Pokojnog Pia X. sahranit će u podzemnim prostorijama crkve sv. Petra.

Iza pogreba Pape počinju se devetnevne molitve za upokoj duše. U sredi crkve sv. Petra stoje veliki krasni katalaf, te jedan kardinal reče svako jutro redom crnu misu, a prvi dan biva u crkvi sv. Petra 200 crnih misa za pokojnika, dočim ostale dane biva po 100 crnih misa. Deveti dan ima kardinal, kojeg odlični sv. kolegij, svečani pogrebni govor, a na to se sa svečanom absolucijom završe mrtvački obredi.

Isbor Pape. — Konklave.

Papu imaju pravo birati samo kardinali, kojih, ako su svi imenovani, ima biti 72. Sada ima živućih samo 61 kardinal, za zadnjeg izbora Pape bilo ih je živih 62. Papa mora dobiti dvie trećine od predanih glasova, da bude izbor važan a neizmije nitko glasovati sam za sebe. Izabran neće biti svaki misnik — a neki tvrde po kanonikom pravu, da može biti izabran Papom i svaki svjetovnjak samo da je kršten. Isbor Pape traje sve dotle, dok god se dobije koje ima dvie trećine glasova. Glasuje se čedalje.

Mjesto gdje se sastaju kardinali za izbor Pape, sasvim je očišćeno od vanjskoga svijeta i sasvim zatvoreno, uzidano, tako da kardinali nemogu nikako oćbiti se vanjskim svijetom, a svaki kardinal ima posebnu sobicu, čije prozori su uzidani te im svjetlost dolazi samo iz otvora na krovu svetlog bijelog materom. Zato se to mjesto, budući tako zatvoreno, zove latinski conclave (konklave). Svaka sobica (delica) označena je brojem i pokrivena zelenim tepihom za kardinala koje nije imenovao pok. Papa, a crvenim tepihom za kardinala, koje je imenovao pok. Papa. Od Pape Pia X. imenovanih kardinala ima danas 40 živih a 21 ima živućih prije imenovanih.

Prije nego započne izbor pape podizaju se jako strage najer opreznosti, da se ne bi koji nepovratni udaljena. Zato je točno određeno koji sve kćm kardinala mogu pristupiti u konklave. Nalaze se izabera, da se u konklave pripuće oćm kardinala i neko drugi osoba. Najprije svaki kardinal ima pravo da doruče sa sobom dva podvornika. Ovi mogu biti ili obijeka laici, ili jedan klerik, a jedan laik. Jedan od klerika i slabim kardinalima može kardinali slobodno dopustiti, da svako trčega. Ovi podvornici ne smiju biti predati, svi

vezani rodstvom ili svojbinom I. ili II. stepena sa svojim gospodarom. Zatim ulazi u konklave sakrista apostolske palače sa nekoliko pomoćnika iz klera, najviše šest ceremonijara, tajnik kardinalskoga zbora, jedan redovnik u svojstvu ispravdnika, dva liječnika, jedan kirurg, jedan farmacist s najviše dva pomoćnika, zatim onoliko brijata, koliko je potrebno. Podvornike kardinala valja da odobre zato određeni kardinali većinom glasova. Kardinali za ovo mogu delegirati kardinala kamerlinga i tri najstarija kardinala, iz svakog reda po jednoga.

Svi oni, koji ulaze u konklave, treba da se jedan ili dva dana prije ulaska zakunu, da će čuvati tajnu o stvarima, koje se tiču izbora novoga pape ili se događaju u konklavi i to ne samo da će je čuvati prije izbora, nego i poslije, ako zato nebi dobili posebna otpusta od izabranoga pape. Svećenici počnu ovu zakletvu na latinskom, a laici na talijanskom jeziku.

Čim se svrše zadužnice za umrtloga papu, dakle jedanaesti dan iza njegove smrti, počinje konklave.

U jutro toga dana dekan sv. Zbora ili, ako je on zapriječen, jedan od starijih, pjeva sv. misu. Prisutni su svi, koji imaju uniči u konklave, a pripuste se i druge odličnije ličnosti. Odmah poslije sv. mise jedan prelat drži svečan govor na latinskom jeziku, u kojem preporučuje uzoritim Ocima, da nastoje što prije izabrati pastira obudovjeloj crkvi, ne obazirući se pri tome na nikakve svjetake obzire, nego jedino na slavu Božju i korist zajedničke majke.

Iza ovoga govora kardinali bi odmah mogli uniči u konklave, nu oni ostave to obično za večer. Tako bar učinio prigrdom konklava Lava XIII. i Pija X.

U večer dakle, dotično u jutro, upute se kardinali iz crkve, u kojoj je bila pjevana sv. misa, procesionalno ka konklavu. Tu se obave razne ceremonije i ponovnu zakunu konklavisti, da će pamtiti čuvati ključem konklava i nanijevo vratiti službu.

Kad je sve to oćijeno, kardinal dekan daje znak, da se može početi konklave. Jedn od ceremonijara izvoni tri puta, znak, da izlaze svi oni, koji nemaju ostati u konklavu. Ostali ceremonijari idu po hodnicima i glasno viču: Extra omnes (van svi). Sada se zatvore vrata konklava. Izvana zaključa maršal, isputra kamerlingo. Ključevi vanjskih vrata stoje u maršala i prelata-čuvara, putarj,ih u kamerlinga i glavnog ceremonijara.

Da bude sigurno, da nije nitko oćeo u konklavu, ako nema pravo, tri najstarija kardinala, iz svakog reda po jedan, zajedno sa kardinalom kamerlingom i glavnim ceremonijarom pretrže sve kulove konklava držeći u ruci upaljene svijeće.

Konklave je zatvoren. Od sada u nj mogu oći samo kardinali, koji klanje izišu u Rim, te njihovi podvornici. Iz njega ne može da isidje nitko bez takva razloga. Kardinali može iziši u slučaju bolesti. Bolest mora da potvrde liječnici, i to pod zakletvu, a oćebri izlaz veći broj kardinala. Ako li oćebri, može se opet povratiti. Mogu iziši i konklavisti i podvornici, ako se razbole, ali i njihova bolest mora da potvrde liječnici pod zakletvu. Oni se više ne mogu povratiti u konklave.

Kapela, u kojoj sazjeda sv. Zbor oćijena je drčelom svjetlom i ljubičastovrtilo od dolejšeg diela brama. Saks na oćturu prikazuje dolazak Doba Svetoga, a na stepenastom oćturu na strani Krangje lja pripričijeno je sjedalo (priestolje) za izabranog Pape da primi prve poklone kardinala. Svaki kardinal sjedi posebne pod baldahinom pred kojim je stiel na toj ruci sa sve potrebode za pjevanje.

Pred oćtorem je vrtek stiel za pjevanje vanje i brojneje glasova, a nekoliko malo oćajnika, na kojima se oćeje glasovanje ali

nije uspio izbor, t. j. ako nije koji dobio potrebili broj glasova. Iz tog oćajista ide zeljenim dimnjak, koji izlazi na trg sv. Petra. Puk, koji na trgu sv. Petra čeka izbor Pape, po dimu što izlazi iz tog dimnjajaka, doznađe da Papa još nije izabran.

Pri ulazu u kapelu nalazi se jedna mala soba, u kojoj su tri bijela odijela razne veličine. Jedno od ovih, ono, koje mu bude najljepše pristajalo, obući će novi papa odmah poslije izbora.

Do izbora Pape Pia X. obavljala su se na dan dva glasovanja, ali je pokojni Papa promienio tu odredbu, da se može na dan birati i četiri puta.

Kad je papa izabran oglasi se svono i ceremonijari podju prema baldakinu novo izabranog Pape. Kardinal dekan ga pita: Da li prima izbor? Ako izabrani to potvrdi, onda se baldakini drugih kardinala spuste a samo baldakin novoga Pape oćtane razapet. Izabrani Papa izabere sebi na to ime a onda ga obuku u papinsko

odijelo i kardinali mu se poklone. Zidori konklave se poruše i konklave je otvoren. Iza tih ceremonija i poklona jedan kardinal objavi izbor Pape sa balkona crkve Sv. Petra mnogobrojnom narodu, sakupljenom na trgu sv. Petra. To biva objavljeno latinskim jezikom u formuli, koju donosimo u prevodu: „Javljam Vam veliku radost. Imamo vrhovnog svećenika (Papu) u gospodinu (imenuje ga imenom i prezimenom sa svim naslovom), koji je sebi postavio ime... (koje izabere novi Papa)“.

Svele obrede o izboru Pape završi krunisanje Pape, koje se obavi obično već sljedeće nedjelje, koja sledi iza izbora.

Konklave za izbor novog Pape imao bi početi pone-ljeljak 31. augusta. Nekeje novine već sada iznastaju imena kardinala, koji bi mogli biti izabrani Papom. Ali to su sve puke kombinacije; drugi tjedan svakako dobit ćemo viest o novom Papi, koja će raspršiti sve netumjesta i proanijena kombinacije.

Europejski rat.

U jednom od prošlih brojeva napisali smo, da će se u vrtlog evropskog rata upustiti još koja do sada neutralna država. To smo mislili na koju evropsku neutralnu državu držec nekako skoro nemogućim, da bi se u evropski rat mogla umiećati koja država sa dalekog istoka. To je ipak učinio Japan Njemačkoj, poslavi istoj ultimatum. Japanski poslanik u Berlinu izručio je prošli tjedan po nalogu japanske vlade njemačkom izvanjskom uredu notu, kojom zahtjeva obzirom na englesko-japanski savez, da se njemačko ratne ladje odmah udalje iz japonskog i kineskog mora, odnosno da se razokorjuju. Još zahtjeva nota, da mora Njemačka do 15. septembra isprazniti zemljište Kiao Čsu u Kini. To zahtjeve mora Njemačka bezuvjetno prihvatiti do 23. augusta.

Njemačka je vlada na tu notu odgovorila orako: Njemačka vlada ne nalazi dati nitaakova odgovora na zahtjeve Japana. Zato je prišljena opozvati svog poslanika u Tokiu i predati putnicu japanskom poslaniku u Berlinu.

Time je nastupilo ratno stanje između Njemačke i Japana.

Zemljište Kiao Čsu nalazi se u Kini uz more, koje je Njemačka dobila g. 1897. radi umorstva njemačkih misionera Rites i Heals. God. 1898. uzela je koloniju od Kiočke vlade u namj na 99 godina. Tu koloniju je Njemačka jako liepo uređila, tako da u zemlji sada cvate trgovina, a u godini 1911. i 1912. izvezla je Njemačka robe za 115 milijuna maraka. U pojediniim gradovima je pak osnovala škole, tako u Kiao Čsu izasa njemačko-kinesko sveučilište, u Tsinan realnu gimnaziju, a povrh toga sagradila je iz ovog mjesta željeznicu u glavni grad pokrajine Šantung. Ta kolonija broji 850.000 dula.

Taj korak Japana prouduje „Vossische Zeitung“ orako: Ako bi rat s Japanom i umnoglio broj neprijatelja, samo je, da bi to bilo bez svake važnosti za razvitak dogodjaja na evropskom ratistu. Osobito pak u kratkom vremenu sudanog ratnog stanja same se oćebri, da bi nas više ili manje uzasmirilo kakore narivostjeje rata.

Etio dakle stvaranje ognja i mača u srednjoj Evropi počelo je mititi i daleki istok sa crvenom-čelastom pasomom Japanaca.

Sa ratista.

Prošlog tjedna došlo je već do znatnije bitaka, u kojima su se svi oćeje vojke. Mi ćemo nastojati, da po drugim velikim novinama Austrije, koje svoje vijesti nepotpuno donose po sljedeće is-

vorima, što toćnije u glavnim sklo i kratkim potezima zabilježimo.

Rat sa Srbijom.

O ratu sa Srbijom izdano je službeno saobćenje, koje jasno oznaćuje uspješne naše vojke na srbijanskom ratistu. To saobćenje se glasi: Pošto je Rusija posegnula u boj između Austro-Ugarske i Srbije, bili smo prisiljeni sakupiti svu našu unuć za glavni boj na sjeveru istoku. Time je rat proti Srbiji, koji je javnost smatrala kao kaznenu ekspediciju, samo po sebi postao nuzgredna akćija, koja se jedva doćiće gvarne svrhe. Usprkos tomu su oćbi polubaj i izvješta o neprijatelju opućivala za ofenzivnu akćiju, koja je pak obzirom na gore navedeno bila mišljena samo kao kratak naskok na neprijateljsko zemljište, i trebalo je zatim, kad je naskok uspio, zauzeti opet stanovite tereno, da se u grilik opet protegne ruka na udarac. Taj kratki naradni naskok takodjer se je izvršio između 18. i 19. augusta sa distom na jugu upotrebljenih sila i to sa izvanrednom hrabroću i odvakoću. To je povuklo skoro svu srbaku armadu na tu toćku; napadao, što ga je izvršilo a jako velikom premoću, se je iza teških gulitaka neprijatelja razbio na junaćtvu naših oćta. Da su takodjer ove prećipice prilicne bitve, posvema je razumljivo, obzirom na brojno mnogo jaćega i za svoj obstanak borćega se neprijatelja. Kad su poslije naše oćte, koje su 19. augusta prodale dalje u Srbiju iza kako su oćtala svoju sadacu, doćila nalog da se povrate na prijatelje pozicije na Drini i Savi, ostavile su na bojima sasna iznemoglo i iscrpljeno neprijatelja. Naše oćte imaju uzposjedavite višine na srbiskom zemljištu i prostor Sabac. U jućnoj Srbiji napreduju austro-ugarske oćte, koje su prodale tamo iz Bosne, za neprestane bojeve neprekidno u pravcu prema Valjevu. Sasna mirno lahko oćekujuje dalje dogodjeje, kojih razvitak će opravdati pouzdanje, kojim se se poklanje doćejne naše oćte u danima od 18. do 19. augusta, a koje se bore u najrtim prićtama i imaju zadacu, koja se nepoklona oći jako osakvalna.

Naše oćte su 20. augusta na besnać-Srebnoj medji istoćno od Valjeva Radoo po hćelom boje porazili na oćeljoj kćiji oćelo 30 belajana srbijanske vojke, koje je imalo brojne granat, pućjake i tećm artiljerije. (Valjevo je mjesto u Bosni blizu srbakog Valjeva kod Drine). U tom boju sudjelovao je i njemačka oćta, koje je bilo u posadi u Stadru. Tom prićtom su naše oćte protjurali Srbijance preko gra-

Zidovi
voren.
in bare
enom
no la-
sinu
idost.
u go-
vime-
i po-
po)".
i kru-
već
a.
no bi
ovine
koji
o su
ava-
koja
ijane
rat-
eno
jehe
To
se-
Sr-
našu
ime
rala
sebi
do-
bbi
rala
rom
kao
šte,
pio,
e u
Tev-
zvr-
na
red-
po-
to-
ve-
aka
sta.
iva,
jino
aga
ga
bije
u bile
cije
stati
sija.
na
juč-
ete,
pre-
amo
rav-
do-
19.
riš-
ma
oto-
doo
ižij
jeje
ste
am
koje
a je
a su
ru-

koji su bili prodrli na zemljište kod Uvea i Vardišta još prije nego li su počele operirati naše čete.

Na sjevernoj srpskoj medji naše su čete prošle kod Progara Savu i navalile na srpsko područje prečavši Kristiku, Mala Brugu i Urovec, zaposele nakon kratke i odlučne bitke mjesto Obrenovac, koje je ostalo uporištem za daljnje operacije naše vojske.

Ovještka „Drava“ prima izvornu brojavku iz Šabca, da je predsjednik „Narodne Obrane“, general Božo Janković od naših četa zarobljen.

Sa ratista kod Beograda nema novijih vesti.

Kat sa Rusijom.

Na granicama naše države i Rusije dolazi do manjih bojova sa Rusima. Kod Sokala (sjeverno od Lavova) navalila je jedna divizija kozaka pojačana sa pješadijom. Naše čete su Ruse pobjedile i potpuno raspršile jednu brigadu. Naši su zarobili mnogo Rusa i zaplenili mnogo ratnog materijala. U toj bitki bio je ubijen jedan ruski general a drugi ranjen i doveden u Lavov. Broj palih i ranjenih Rusa je jako mnogo. Naše čete su opet pokazale izvrsnu hrabrost.

O našem ratnom brodu „Zenta“.

U zadnjem broju javili smo, da je naš mali krstaš „Zenta“ bio napadnut od jake premoći neprijateljske. Sada dolazi službena vijest sa Cetinja u Crnojgorku, da se je od posade „Zenta“, koja je 16. t. mj. u boju sa francuzkim brodovljem bila potopljena, spasilo na crnogorsko zemljište 14 oficira i 170 momčadi, od kojih 60 ranjenih. U toj vijesti obećaje se, da će doskora poslati imena spašenih, koja će biti onda objavljena.

Sve ostale vijesti razširene od vanjskih novina o gubitcima naše ratne mornarice, koji bi bili u savezu s pomorskim bojovima u jadranskom moru, sasvim su beztemeljne i izmisljene.

Njemačke francuski rat.

Njemačke čete ušle su 20. augusta u Bruselj, glavni grad Belgije. O tome se javlja: Jedna husarska i jedna ulanska pukovnija njemačke armade prispjeli su 20. augusta u jutro pred vrata grada Bruselja. Načelnik je pozao van k pukovnijama, da bi snjima dogovarao. Po podne su došli njemački častnici na automobilima te su pošli u gradsku vijećnicu. Brojovne postaje su zatvorili.

Kralj i dvor te vlada otišli su još prije u Antwerpen.

U petak su Njemci imali veliki boj s Francuzima. Tom boju sudjelovalo je preko milijun ljudi s jedne i druge strane. Premda su Francuzi bili brojno jači, bili su od Niemaca strašno poraženi. Bitka se vodila u jakoj velikoj crti između Metz i Vogaza. Francuzi su potjerani u bjez, a njemačke čete su proganjale potučenu francuzku vojsku. U toj bitki zarobili su Niemci preko 10.000. Francuza i osvojili 150 topova.

Tu vojska protiv Francuzom vode njemački prestolonasljednik, koji proganja Francuze kod Longwy, i bavarški prestolonasljednik koji je izvojevao tu krasnu pobjedu u Lotringiji i proganja neprijatelja preko cete Lunville-Biamont Ciry.

Njemačke čete, koje napreduju zapadno reke Moose potukli su jednu englesku konjaničku brigadu, koja se bila suprotstavila.

Njemačke-ruski rat.

O operacijama njemačke vojske javlja se službeno (Wolfov ured): Jaka ruska sila prodirala se protiv liniji Gumbinnen—Angerburg. Mi smo 20. augusta napali neprijatelja, koji je hodio protiv Gumbinnenu te smo ga došli natrag. Pri tomu smo zarobili 8000 neprijatelja i zaplenili 8 topova. O jednoj konjaničkoj diviziji tog armadnog zbora, već dosta vremena nije bilo vijesti. Divizija se je negdje našla i došla sa dvjema neprijateljskim konjaničkim

divizijama, te je jučer opet prispjela k I. armadnom zboru sa 500 ruskih zarobljeh uika. Dalnja ruska pojačanja napreduju na sjevernoj strani rijeke Prygel i južno od mazurskih jezera.

Nadalje sa njemačko-ruskog ratišta javlja se službeno ovo: Dok je na zapadnom ratištu položaj njemačke vojske milošću Božjom povoljan i preko očekivanja, na istočnom ratištu neprijatelj je prodro u njemačko zemljište. Znatne sile Rusa napredovahu u pravcu Angerapp sjeverno željezničke pruge Stalluponen-Instenburg. Prvi armadni zbor zadržao je neprijatelja kod Wirbelen u pobjedonosnom boju. Zatim se je povukao prema četama, sakupljene više straga. Tu sabrane sile napale su neprijatelja, koji je napredovao prema Gumbinnenu i više na jug.

Prvi armadni zbor bacio je neprijatelja, 8000 zarobio i osvojio mnogobrojne baterije. Konjanička divizija ovoga zbora dovela je u tabor 500 zarobljenika.

Čete, koje su se borile više na jugu najdijose dielom od čvrste utvrde, koje nisu mogle zauzeti bez spreme, dielom pobjedonosno napredovahu, kad nadodje vijest o dolasku daljnjih pojačanja neprijatelja od rijeke Narew u smjeru jugoistoka Mazurskih jezera.

Vrhovno zapovjedništvo držalo je da treba poduzeti protumjere i povuklo je svoje čete. Razlaz od neprijatelja uslijedio je bez ikakvih poteškoća. Neprijatelj nije progonio. Mjere poprimitljene na istočnom ratištu morale su se obaviti prije svega i tako uređene, dok se ne izmisli nova odluka. A ta je skora.

Neprijatelj je razširio glas, da je potukao četiri njemačke armadna zbora. Vijest nije istinita. Nijedan njemački vojni zbor nije potučen. Naše slavodobitne čete bile su svjestne svoje premoći. Do sada proganja neprijatelja od Angerappa samo konjanički.

Dielovi pokrajine vrijedne sažaljenja, izložene provali neprijatelja, doprinose sada žrtve u interesu cijele domovine, koja će ih se na koncu znati sjetiti sa zahvalnošću.

Zadnje vijesti.

Prekidnuća diplomatskih odnosa između monarhije i Japana.

Carском poslaniku Japana na dvoru u Beču Emaro Stalo predane su danas putnice. Austro-ugaraki poslanik na carskom dvoru Japana barun pl. Möller bio je opozvan.

Caraki brod „Elisabeth“ na dalekom istoku.

Naše poslanništvo javilo je danas njemačkom vanjskom uredu ovo: Po najvišem nalogu naredilo se brozavnoj zapovjedničtvu broda „Kaiserin Elisabeth“ u Tsingtau i poslaniku u Tokiu da sudjeluju u borbi protiv Japana.

Se austrijsko-ruskog ratišta.

Sada se konstatira da su naše čete u boju kod Krasnika zarobile dvietisuće dvjesto Rusa. Ruski oficiri, koji su bili u ratu s Japanom, kažu da su navale naših bile jače nego li Japanske. Po zadnjim vijestima, u boju kod Krasnika da je bilo zarobljeno više tritisuće Rusa, tri zastave, dvadeset topova i sedam mitraljeza.

Sa bojišta u Rusiji se javlja: Navala naših četa sa obje strane rijeke Vise trajbe prestanka. Naše čete združene sa njemačkim saveznicom dopeli su u subotu iz malih sukoba do Lsgore, sektora rijeke Kamionka između Kekka i Radons. Istečno od Vise odbije su naše čete, koje pobjedonosno napreduju, na 23. tek na putu od Ani u Lubin jeli odio sastavljen od dva ruska zbora. Vise od linije Rusa među kojima su mnogo i oficira, palo je u naše ruke, a osvojeno veći broj zastava, mitraljeza i topova. Napadaj od 20.000 Rusa, većinom konjaničke, sa granicu Buharinske kod Novosibir. Bio je potpuno odbijen. Neprijatelj, koji je izm-

bjezao, ostavio je na bojištu mnogo ratnog materijala.

Sa njemačko-francuzkog ratišta.

Wolfov ured javlja: Kod obsjedanja tvrđave Namur nalaze se u našem posjedu pet tvojra i grad. Četiri tvrđje se još bom bardiraju. Njihov pad je neizbjehiv.

Potencije „Zenta“.

Bečke novine javljaju: Kad je francuzka flota došla na vidik austro-ugar. krstaša „Zenta“ i zapovjednik broda uvidio, da se neće moći častno umaknuti, poslao je zrakom brozavku da prihvata bitku s neprijateljskim brodovljem. Ova neprijateljska flota, proti kojoj je „Zenta“ ušla u boj, sastojala se od 16 velikih krstaša i dva naest manjih brodova. Taj zračni brozav bio je zadnja vijest „Zenta“. Ona je potukla nakon što je u boju teško oštetila četiri neprijateljska broda.

Razne vijesti.

Javna zahvala Crvenog Križa, podružnice Pala. Nemogućim svim dosadanjim mnogobrojnim v. ledušnim darovaljima osobno zahvalili, predsjedništvo podružnice Pala Crvenog Križa ovime najtoplije zahvaljuje i obraća se ponovno na celo pučanstvo Pale s vrućom molbom, da dalnje doprinose u novcu ili duhan, cigare i cigarete te rubeninu i predmete koje se rabi u tvrdjavnim bolnicama predad. po mogućnosti od 9—12 pr. p. i od 3—6 po p. u pisarni Crvenog Križa, državna realka S. Polikarpo.

Posebno se zahvaljuje svim stovanim trafikantima, koji su se na naš prvi poziv tako obilno odazvali.

Učiteljska imenovanja. U jednoj od zadnjih sjednica Zemaljskog Odbora predloženi su pokr. šk. Vijeću za stalno imenovanje sljedeći učitelji: Bernetić za Dolinu; Zornada za Ham; Medvešček za Kostabonu; Rebarić za Grdoselo; Zović za Vranju; Runko za Boljun; Hrtić za Krasan; Gostinčar za Vlahovo; Puhar za Zvočnu; Milnević za Jurlane; Šuhan za Hrušicu; Petarac za Golac; Kržanik za Materiju; Kampjat za Podgraje; Petrić za Šlaver; Radić za Lovran; Šušćević za Sovinjak.

Ozbiljna opomena štediljama. C. kr. Ministarstvo unutarnjih posla priopćuje sljedeće:

Vlada, kao što i štedionice opetovano su puta upozorile pučanstvo, da se uložci uloženi kod raznih štedionica ne nalaze u nikakvoj pogibelji da propadnu.

Uopće je pučanstvo uvidjelo što je na stvari, te je ostalo mirno i mjere, što su ih pojedini novčani zavodi trdali obzirom na isplaćivanje uložaka priznalo kao potrebito i korisno. Samo u pojedinim kotarima čini se, kao da ulagati zahtijevaju povratka svojih uložaka. Uslijed ove potpunosti beztemeljne navale od strane ulagaca prisiljeno je Ministarstvo unutarnjih posla ponovno da izjavi, da su uložci u štedionicama potpunoma sigurni. Uopće moći će se željeni novac malo po malo isplatiti, ne u mnogo su slučajeva mnogi činovnici pozvani pod pušku, radi čez zavodima manjka potrebitih osoba te ne mogu redovito poslovati, a uzrok su potkočama u isplaćivanju legodjer i tehnički osobito prometni umci (ograničenje počinj i željezničkog prometa). Strb sruje te po tome i štedionica mora prema tome poore razumljivo biti, da se u prvu ruku pribribe novom one, koji su pozvani u vjnostvo. Om se bude ovaj teži udovoljilo, predati će vrata isplaćat u isplaćivanju. Tada će se malo po malo bez ikakvih poteškoća isplaćivati i ostali uložci, koji su ustinu potrebiti.

U ostalim obiljnim časovima pokazat će se stalno domovinski dah i vjčno čuvstvo solidarnosti stije zaroda naše monarhije i to najprije time, da se ne će čitati bez

potrebe njihov uložak. Prezaglo dizanje novca oštećava uspješno financijsno mobiliziranje, koje je jedan ne baš neznačaj dio vojničkog mobiliziranja.

S toga bilo bi nepatriotički, ako netko dize novac da ga sabrani a bez potrebe, te time oduzimlje potrebiti novac onima, koji izlažu svoj život za domovinu, a i na njega samoga. Nitko, tko ima čuvstva za opće dobro, ne će stoga učiniti to, da njegovi sudržavljani odlaze na bojno polje bez ikakvih novčanih sredstava, a on da kod kuće čuva iz pukog egoističkog straha novac, bez da ga treba. Onaj, koji nije pozvan pod pušku, imat će još uvijek prilike da u potrebi digne novca, koliko mu treba. Obzirno i razborito sudržavanje nedizanja svojih uložaka je najmanja pomoć što ju pojedinac, koji nije pozvan pod pušku, može da pruži bližnjemu.

Vlada može samo da opetovano osigura, da niti uslijed rata niti moratorija nisu uložci u nikakvoj pogibelji i pozivlje sve i svakoga, da uslijed opstojehćh prilika ima potpuno povjerenje u naše zavode i da bez potrebe nitko ne dize strog novca iz štedionica.

Na negdašnje oružnike. Državno društvo negdašnjih oružnika u Beču, II, Nordbahnstrasse 20, pronašlo je kao svoju dužnost postaviti svoju službu na raspolaganje caru i domovini, da uzmogne na polju sigurnosti uspješno raditi. C. i kr. ratno ministarstvo za zemaljsku obranu i c. kr. oružničko nadzorničtvo dozvolilo je društvu, da se njegovi članovi za trajanje rata prijave za službu oružništva (ako su fizično sposobni) ili za službu detektiva. Drugovi austrijski ispunite svoju dužnost, prijavite se odmah kod društva, da vam se počele potrebite upute, kamo se imate prijaviti. Za cara i domovinu žrtvujemo zadnju kap krvi. Predsjednik.

Pozor! ne govorite nepromišljeno! Paragraf 308 kaznenoga zakona određuje: Tko s javnim razglasavanjem (s letcima, javnim govorima itd.) krivo, javno sugovornost unanarujudim sredstva, bez dovoljnog uzroka, nevjerojatnosti, ili slično proročavanje razruša ili dalje širi, kriv je pristupka i ima se kazniti sa strogim zatvornom od osam dana do tri mjeseca. Pod tu odredbu upadaju svi naklapanja, koji se čuju rata.

Uz Kršćane 19. 8. 1914. (Stražna tuda).

Jučer je pohode naše srovitno najzastavio gost — krupa ili tuča. Sjedaj es tečak nadao lijepe, naplati za ovaj uloženi trud, a kad (amo jučer za i sat vremena bilo je sve uništeno. Oko 10 i pol sati počeo sjevat, grmiti, a poslje toga padati tuča velika kako ptinja jaja kroz ožela jednu uru. Takove tuče ne sjekaju se ni najstariji ljudi, a još manje škole, koje je učinila. Vinogradi su potpuno uništeni za dvije godine. Na lozi nije ostalo ni jednog zrna grozdja ne samo, ali ni štapića. Kukuruz (turkinja), pšenica, kukur, sljiva (kreke) posve uništene; sjeva sa pol prapalo, putovi razrovan, a da i ne govorimo o drugim posjetinjama. Bujedan put plače i narice, jer mu se crna zima primakle. K tomu dodajmo još ovo iznimno stanje u državi, u čijoj se službi nalazi svz čuo što je valjano za rad, pak vjke poslaže na letati, a pomoći do sad od nitkuda. Molimo e toga nadašnje faktore, da se pobrinu za što izdatnije pomoć ošpatujućim poreze, i dijeleći bijednoj sirotinji bar što-god turkinje i ječma, jer inače glad je neizbjehiv.

PEČATE

iz GUME izraduje
— tiskara —

Laginja i dr.

72 Čika L. - Pala - 72 Čika L.

Sirite „Našu Slogu“.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
 (ia Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14)
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
 Direktna poslužba u dom i u javne lokale.
 Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
 Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

i razna moderna roba za kućna i školska odjela razaslija uz najniže cijene
 Jugoslavenska trgovina
F. Störmecki u Galia (Stajerska)
 br. 314.
 Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje bađava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprijed.

Prodaja roba uz veoma snižene cijene
Singerovi šivaći strojevi
 malo rabljeni za K 28—
 Uplatiti se u CHVE Giannatano broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina
Giuseppe Zudich
 ulica Caradocel broj 59.
 Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabđevano skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Pantu.
 Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.
Redovite pruge po Kvarneru.
 Punt-Krk-Glavotok-Malinaka-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.
 Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivama i sriedu u Torkala.
Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Slo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.
Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.
 Plovidbeni redovi bađava i franko.
Glavno odpravništvo:
 na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opuzi na galu u vianšitum kioska, telefon 272.

Himna
 Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskara Laginja i dr. u Palj.

Ustanovljena 1891.
ISTARSKA POSUJILNICA u PULI
 registrirana zadruga sa ograničeno jamčeno
 Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
 Daje hipotekarne i mjenbone zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uložke, koje ukamaćuje uz
4 1/2 %
 čisto bez ikakvog odbitka.
 Ustanovljena 1891.

„Croatia“ OSIGURAVANJE ZADRUGA U ZAGREBU.
 Jedini domaći osiguravatelj zem. Utemeljena g. 1884.
Centrala: Zagreb u vlastitoj zgradi, uzg. Koravska i Preradovićeve ulice.
Podružnica u Istri, Via del Lavalato br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.
Glavni zastupnici: Ljubljana, Bejok, Rijeka i Sarajevo,
 Ora zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:
 I. Na ljudski život;
 1. Osiguranje glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranje mirasa, 3. Osiguranje životnih renta;
 II. Protiv štete od požara;
 1. Osiguranje zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
 2. Osiguranje pokretalina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
 3. Osiguranje poljnih plodina (tita, sijena i t. d.);
 III. Reakciono plaćeno protiv razneopaznje.
 Zadruga imovina u svim ovdješnjim iznos. K 2.375.000-00
 Godišnji prihod promije s pristojbama K 1.571.185-97
 Isplošene odštete K 6.400.998-59
 Specijalni povjerenici i kvintitori na mjestu su uz povoljne uvjete.
 Povjere. na Pali i okolici: Anto Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!
 400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci turskih srećaka.
 6 vađenja svake godine! Buduće vađenje 1. kolovoza. 475.000 odnosno 375.000 kruna oam. franaka i lira iznose svakogodini glavni zgoditci skupine 6 odnosno 6 izvrsnih srećaka. 13 odnosno 9 vađenja svake godine! Buduće vađenje 1. kolovoza! Mjesečni obrok od K 4— dalje. — Cijeni. naručnicima namijenjene su nagrade i promije!
 Ispostojenja daje i osuće prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu strazu“
Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
 preporuča
 svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE
POKUĆTVA
Filip Barballé - Pula
 Via Sissano Br. 19. i Via Diana Br. 8.

Pozor! Pozor!
 Velike skladište i zaliba
šivaćih strojeva
 za krojače, postolare
Singer šivaći stroj
 za obrt i domaće porabu
 K 78—
 sa 5 godišnjim jamstvom!
Dvokolice
 Premier 20 in. Halkon, dvo-
 kolica Coarir stepa K 150—, Corinno
 počinje franko.
 Preporuča se! Svaki iz ovajim
Jos. Deklera i sin
 Gorica, via Substaplo 1.

ALFA
 Brzi stroj za poradni krme za blago
 jest najbolji parnički obloga ovicim
Palestovan! posebna naprava za
 pečenje rahnje i šljivovice.
 Naprava za šparvanje pecuđa
 od vina i piva. — **GRUPPO SA**
STAVUO SISA.
 Dica. društvo **ALFA SEPARATOR**
 220. 222.